

ЧИСЛІВНИК

як частина мови

Морфологія

Мета уроку:

- дати поняття про числівник;
- вчитися визначати функцію числівника у мовленні;
- вчитись правильно вживати числівник у мовленні;
- виховувати бажання говорити грамотно;
- виховувати любов до української мови.

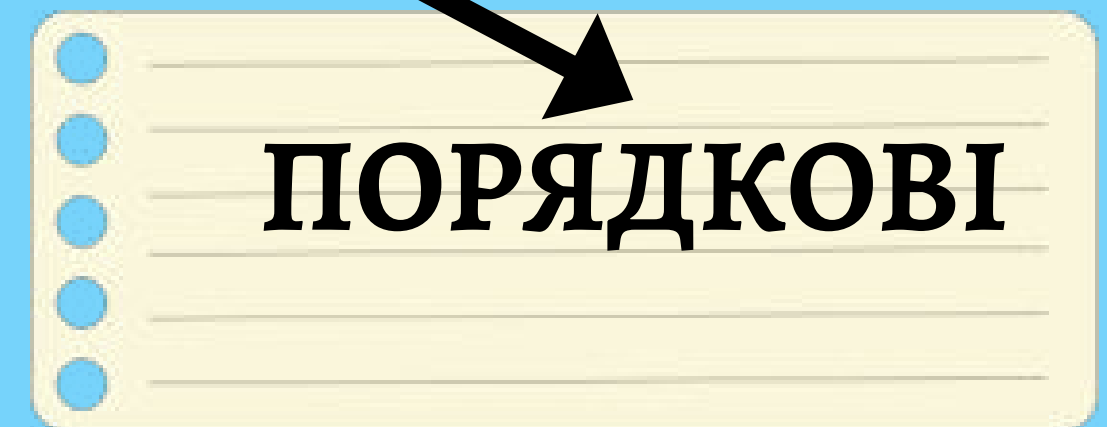
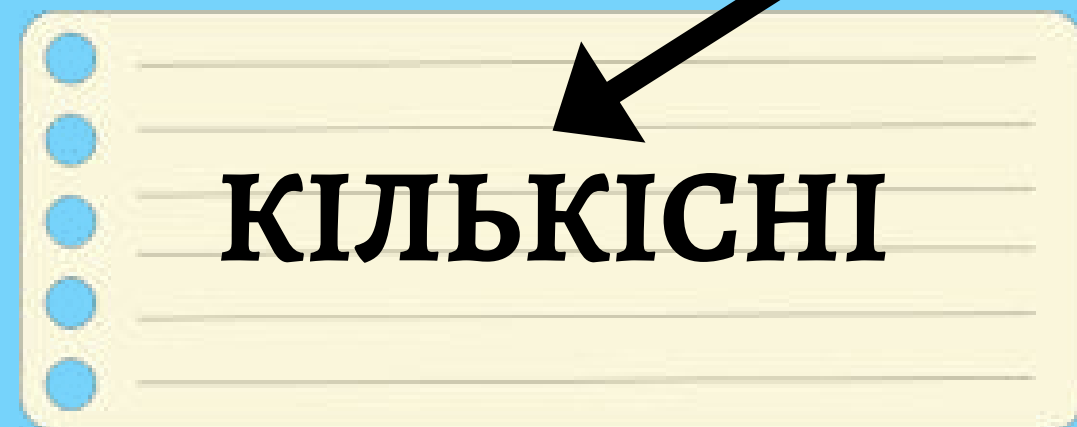
**ЧИСЛІВНИК – ЦЕ
САМОСТІЙНА ЧАСТИНА МОВИ,
ЯКА ОЗНАЧАЄ ЧИСЛО,
КІЛЬКІСТЬ ПРЕДМЕТІВ АБО
ПОРЯДОК ЇХ ПРИ ЛІЧБІ.**

**ЧИСЛІВНИК ВІДПОВІДАЄ НА
ЗАПИТАННЯ СКІЛЬКИ?
КОТРИЙ? КОТРА? КОТРЕ?
КОТРИ?**

**ЧИСЛІВНИКИ ЗА ЗНАЧЕННЯМ ТА
ГРАМАТИЧНИМИ ОЗНАКАМИ ПОДІЛЯЮТЬСЯ
НА**

**Кількісні
числівники
означають число
або кількість і
відповідають на
запитання
скільки?
Наприклад: сорок
два, четверо, одна
шоста.**

**Порядкові
числівники
означають порядок
предметів при лічбі
і відповідають на
запитання котрий?
котра? котре? котрі?
Наприклад: другий,
одиннадцята,
двадцятьте, десяті.**

**Кількісні числівники
змінюються лише за
відмінками.**

**Виняток: один (одна,
одне, одні), два (дві),
обидва (обидві),
півтора (півтори),
нуль, тисяча,
мільйон,
мільярд.**

**Порядкові
числівники
змінюються за**

- **родами,**
- **числами,**
- **відмінками.**

Числівники бувають різними членами речення.

1. Семеро одного не ждуть.

2. Світ широкий, а мати одна.

3. Урок відбудеться в шістнадцятому кабінеті.

4. Тарас Шевченко народився тисяча вісімсот чотирнадцятого року.

Не слід плутати числівники з іншими
частинами мови, що мають числове
значення:

двійка, трійня, десяток, сотня, чверть,
подвоєння — **іменники**;

дворічний, семиповерховий,
десятитонний — **прикметники**;

спершу, заодно, удвічі, по троє, по-
четверте — **прислівники**;

подвоїти, потроїти, розполовинити —
дієслова.

Згрупуйте слова за частинами мови

**Десяток, десять, подвоїти, двоїтися,
другий, двійка, двійник, три,
потрійний, трійка, трикутник,
потроїти, чотири, четвірка, чверть,
четверо, четвертий.**

Замініть слова числівниками

Чверть години –

Полудень –

Дюжина –

Від поданих кількісних числівників утворити порядкові за зразком:

Дев'ять - дев'ятий

один -

три -

сорок -

сто -

вісім -

чотирнадцять -

двадцять -

тридцять один -

Самоперевірка

**Один – перший
три – третій
сорок – сороковий
сто – сотий
вісім – восьмий
чотирнадцять – чотирнадцятий
двадцять – двадцятий
тридцять один – тридцять перший**

Визначте синтаксичну роль числівників

- 1. Мій син навчається в першому класі.**
- 2. Два плюс два – чотири.**
- 3. Сергій чекав Олену дві години.**
- 4. Три явори посадила сестра при долині.**

Скільки?

Котрий?

**1. Опрацювати
параграф 85**

**2. Виконати
вправу 402**

HOMEWORK